

321/2001 Sb.

ZÁKON

ze dne 17. srpna 2001

o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

NĚKTERÉ PODMÍNKY SJEDNÁVÁNÍ SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon stanoví některé podmínky smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, v souladu s právem Evropských společenství.

(2) Tento zákon se nevztahuje na

- a) smlouvu, ve které je poskytován spotřebitelský úvěr na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti,
- b) nájemní smlouvu, která po uplynutí určité doby nezaručuje převod vlastnického práva nebo práva obsahově obdobného vlastnickému právu,
- c) půjčku poskytnutou bez úroku nebo jakékoli úplaty,
- d) spotřebitelský úvěr na průběžné poskytování služeb, za které spotřebitel může platit v průběhu jejich poskytování formou splátek,
- e) smlouvu, ve které je poskytován spotřebitelský úvěr na částky nižší než 5 000 Kč nebo vyšší než 800 000 Kč; je-li uzavřeno více smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr za stejným účelem, považuje se pro tyto účely za jediný spotřebitelský úvěr souhrn všech těchto smluv,
- f) spotřebitelský úvěr, jehož splatnost nepřesahuje 3 měsíce nebo je splatný nejvýše ve 4 splátkách ve lhůtě nepřesahující 12 měsíců.

§ 2

Vymezení pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) spotřebitelským úvěrem poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit. Spotřebitelským úvěrem není
 - 1. platba, kterou spotřebitel platí za nesplnění závazku vyplývajícího ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,
 - 2. platba, kterou spotřebitel platí mimo kupní cenu, aniž byl na koupi poskytnut spotřebitelský úvěr,
 - 3. platba za převod peněžních prostředků a platba za vedení účtu, který je určen ke splácení spotřebitelského úvěru; to neplatí pro případ, kdy tato platba je nepřiměřeně vysoká a kdy spotřebitel nemá možnost volby způsobu placení; do celkové výše spotřebitelského úvěru se však započítává cena za přijetí platby,
 - 4. platba související s účastí na dohodách, které se přímo neváží na smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a to i tehdy, když tyto dohody mají vliv na podmínky spotřebitelského úvěru,
 - 5. platba za pojištění nebo záruku, pokud se nejedná o pojištění nebo záruku, která má věřiteli zajistit splacení spotřebitelského úvěru v případě smrti spotřebitele, jeho invalidity, pracovní neschopnosti nebo nezaměstnanosti, a to maximálně ve stejné výši, jako je celková výše spotřebitelského úvěru, včetně úroku a jiných plateb spojených s poskytnutím spotřebitelského úvěru,
- b) spotřebitelem fyzická osoba, která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je spotřebitelský úvěr sjednáván,
- c) věřitelem fyzická nebo právnická osoba poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo sdružení takovýchto osob,
- d) roční procentní sazbou nákladů na spotřebitelský úvěr procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období 1 roku.

§ 3

Jestliže je nabízen spotřebitelský úvěr nebo zprostředkování smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, reklamou 2) nebo nabídkou zboží nebo služby obsahující úrokovou sazbu nebo jakékoli údaje týkající se nákladů na úvěr, musí být jejich součástí roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr nebo příklad jejího výpočtu. Vzorec výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr je uveden v příloze tohoto zákona.

Některé požadavky na smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

§ 4

(1) Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí být uzavřena písemně. Jedno vyhotovení smlouvy musí obdržet spotřebitel.

(2) Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat také

- a) stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona,
- b) stanovení podmínek, za kterých může být roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr upravena a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele,
- c) stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení,
- d) stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5, budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu,
- e) závazek věřitele informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr,
- f) u smluv, ve kterých se sjednává koupě najaté věci, výši spotřebitelského úvěru,
- g) ustanovení o právu na splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou (§ 11),
- h) podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah,
- i) způsob placení.

§ 5

(1) V případě, kdy smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, umožňuje změnu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr nebo změnu výše plateb s úvěrem souvisejících, které v době výpočtu nebyly vyčíslitelné, je nutno při výpočtu vycházet z předpokladu, že úrok a ostatní platby zůstávají neměnné a budou platit do konce platnosti smlouvy, na jejímž základě byl spotřebitelský úvěr sjednán.

(2) V případě, kdy nelze stanovit roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, musí věřitel ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uvést maximální výši úvěru, výši plateb s úvěrem souvisejících a podmínky, za kterých lze tyto platby měnit.

Důsledky porušení povinností

§ 6

Nesplňuje-li smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru náležitosti uvedené v § 4, pokládá se spotřebitelský úvěr za úvěr úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se stávají neplatnými, to vše s účinností ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele.

§ 7

Práva spotřebitele vůči dodavateli zboží nebo služeb (dále jen "dodavatel") nesmí být zkrácena poskytnutím spotřebitelského úvěru na jejich zaplacení.

§ 8

(1) Jestliže spotřebitelský úvěr poskytuje dodavatel a spotřebitel odstoupí od smlouvy o dodání zboží nebo služeb, vrátí mu dodavatel splacený spotřebitelský úvěr; tím není dotčen nárok spotřebitele na náhradu způsobené škody podle zvláštních právních předpisů. Od smlouvy lze odstoupit pouze v případech, které stanoví zákon nebo smlouva.

(2) Uplatnění práva podle odstavce 1 nesmí mít za následek zvýšení ceny spotřebitelského úvěru ani uplatnění sankcí.

§ 9

Právo na vrácení spotřebitelského úvěru podle § 8 odst. 1 a právo na náhradu škody může spotřebitel písemně uplatnit také u věřitele, jestliže spotřebitel uzavře smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr s osobou jinou, než je dodavatel, a

a) mezi věřitelem a dodavatelem byla uzavřena smlouva o výhradním obchodním zastoupení při poskytování spotřebitelského úvěru, na jejímž základě byl poskytnut spotřebitelský úvěr, a

b) oprávněný požadavek spotřebitele na řádné plnění nebo na náhradu škody, který spotřebitel uplatnil u dodavatele, nebyl uspokojen.

§ 10

V případě, že spotřebitelský úvěr slouží k pořízení zboží a toto zboží je vráceno věřiteli, popřípadě třetí osobě, musí dojít k přiměřenému vypořádání mezi spotřebitelem a věřitelem, popřípadě třetí osobou.

§ 11

Spotřebitel je oprávněn splatit spotřebitelský úvěr před dobou stanovenou ve smlouvě. V takovém případě má spotřebitel nárok na snížení plateb ze spotřebitelským úvěrem souvisejících o takovou částku, aby splacením spotřebitelského úvěru před dobou splatnosti nezískal žádný z účastníků smlouvy o spotřebitelském úvěru nepřiměřený prospěch na úkor ostatních účastníků.

§ 12

Platby směnkou nebo šekem

Splácí-li spotřebitel spotřebitelský úvěr prostřednictvím směnky nebo šeku nebo zajišťuje-li jimi jeho splacení, musí si věřitel počínat tak, aby byla zachována všechna práva spotřebitele, která vyplývají ze smlouvy o poskytnutí spotřebitelského úvěru.

§ 13

Dozor nad dodržováním zákona

Dozor nad dodržováním podmínek stanovených tímto zákonem vykonává Česká obchodní inspekce. 3)

§ 14

závěrečné ustanovení

Právní vztahy týkající se spotřebitelského úvěru vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadními předpisy.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o České obchodní inspekci

§ 15

Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění zákona č. 240/1992 Sb., zákona č. 22/1997 Sb., zákona č. 110/1997 Sb., zákona č. 189/1999 Sb., zákona č. 71/2000 Sb., zákona č. 145/2000 Sb. a zákona č. 102/2001 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 1 se za slova "vnitřním trhu" vkládají slova "nebo poskytující spotřebitelský úvěr".

2. V § 2 odst. 2 se na konci tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno h), které včetně poznámky pod čarou č. 1e) zní:

"h) zda osoby poskytující spotřebitelský úvěr dodržují podmínky stanovené zvláštním právním předpisem. 1e)

1e) Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb."

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2002.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

Příl.

Výpočet roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr

Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr se vypočítá podle následujícího vzorce

$$K = m \cdot AK \quad K' = m' \cdot A'K'$$

$$\text{suma } \text{-----} = \text{suma } \text{-----}$$

$$K = 1 \cdot (1+i)^{tK} \quad K' = 1 \cdot (1+i)^{tK'}$$

Význam písmen a symbolů:

- K je pořadové číslo půjčky téže osoby
- K je číslo splátky
- AK je výše půjčky číslo K
- A'K' je výše splátky číslo K'
- suma značí celkový souhrn
- m je číslo poslední půjčky
- m' je číslo poslední splátky
- tK je interval, vyjádřený v počtu roků a ve zlomcích roku, ode dne půjčky č. 1 do dnů následných půjček č. 2 až m
- tK' je interval, vyjádřený v počtu roků a ve zlomcích roku, ode dne půjčky č. 1 do dnů splátek nebo úhrad poplatků č. 1 až m'
- i je hledaná roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr, kterou je možno vypočítat (buď algebraicky nebo numericky opakovanými aproximacemi na počítači), jestliže jsou hodnoty ostatních veličin rovnice známy buď ze smlouvy nebo odjinud.

Poznámky:

- a) Částky hrazené oběma smluvními stranami v různých dobách nemusí být nutně stejné a nemusí být nutně hrazeny ve stejných intervalech.
- b) Počátečním dnem je den první půjčky.
- c) Intervaly mezi daty použitými při výpočtu se vyjadřují počtem roků nebo zlomky roku. Pro délku roku se používá 365 dnů nebo 365,25 dne nebo (v přestupných letech) 366 dnů, 52 týdnů nebo 12 měsíců stejné délky. Pro průměrnou délku tohoto měsíce se předpokládá 30,41666 dnů (tj. 365/12).
- d) Výsledek výpočtu se vyjádří s přesností na nejméně jedno desetinné místo. Pro zaokrouhlování na určitý počet desetinných míst platí následující pravidlo: Je-li číslice na desetinném místě za desetinným místem, na které se zaokrouhluje, větší než 5 nebo rovna 5, zvýší se číslice na zaokrouhlovaném desetinném místě o jedničku.

1) Směrnice Rady 87/102/EHS o sblížení zákonů a dalších právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru, ve znění směrnice 90/88/EHS a směrnice 98/7/ES.

2) Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 258/2000 Sb.

3) Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů.